

УДК 658.18:656.2

Панченко Н.Г.*кандидат економічних наук,
доцент кафедри економіки та управління
виробничим і комерційним бізнесом**Українського державного університету залізничного транспорту*

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ УПРАВЛІННЯ РЕСУРСОЗБЕРЕЖЕННЯМ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

У статті досліджується теоретичний базис ресурсозбереження. Вивчено еволюційний поступ в розкритті змісту даної наукової категорії. Проаналізовано сучасні підходи до визначення сутнісно-змістовної характеристики поняття «ресурсозбереження». Розкрито зміст діяльнісно-інструментального, функціонального, процесного, результативного та системно-комплексного підходів. В якості узагальнюючого визначено системно-комплексний напрямок. Надано авторське трактування поняття «ресурсозбереження на підприємствах залізничного транспорту». Визначено основні аспекти ресурсозберігаючої діяльності на підприємствах залізничної галузі. Сформовано концептуальні положення управління ресурсозбереженням на підприємствах залізничного транспорту. Систематизовані принципи управління ресурсозбереженням за напрямками: загальні, функціональні, специфічні. З'ясовано об'єкт і суб'єкт, цілі і завдання управління ресурсозбереженням на підприємствах залізничної галузі. Обґрунтовано інструментарій управління ресурсозбереженням на підприємствах залізничного транспорту.

Ключові слова: ресурсозбереження, концепція, управління, принципи, підприємства, залізничний транспорт.

Панченко Н.Г. КОНЦЕПТУАЛЬНЫЕ ПОЛОЖЕНИЯ УПРАВЛЕНИЯ РЕСУРСОБЕРЕЖЕНИЕМ НА ПРЕДПРИЯТИЯХ ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНОГО ТРАНСПОРТА

В статье исследуется теоретический базис ресурсосбережения. Изучен эволюционный прогресс в раскрытии содержания данной научной категории. Проанализированы современные подходы к определению сущностно-содержательной характеристики понятия «ресурсосбережение». Раскрыто содержание деятельностно-инструментального, функционального, процессуального, результативного и системно-комплексного подходов. В качестве обобщающего определено системно-комплексное направление. Представлена авторская трактовка понятия «ресурсосбережение на предприятиях железнодорожного транспорта». Определены основные аспекты ресурсосберегающей деятельности на предприятиях железнодорожной отрасли. Сформированы концептуальные положения управления ресурсосбережением на предприятиях железнодорожного транспорта. Систематизированы принципы управления ресурсосбережением по направлениям: общие, функциональные, специфические. Раскрыты объект и субъект, цели и задачи управления ресурсосбережением на предприятиях железнодорожной отрасли. Обоснован инструментарий управления ресурсосбережением на предприятиях железнодорожного транспорта.

Ключевые слова: ресурсосбережение, концепция, управления, принципы, предприятия, железнодорожный транспорт.

Panchenko N.G. CONCEPTUAL PROVISIONS OF RESOURCE-SAVING MANAGEMENT AT ENTERPRISES OF RAILWAY TRANSPORT

The article investigates the theoretical basis of resource saving. The evolutionary progress in the disclosure of the content of this scientific category is studied. Modern approaches to the definition of the essence-content characteristics of the concept of "resource saving" are analyzed. The content of activity-instrumental, functional, process, effective and system-complex approaches is revealed. As a synthesis identified system-integrated direction. The author's interpretation of the concept "resource saving at the enterprises of railway transport" is provided. The main aspects of resource-saving activity at the enterprises of railway industry are defined. The conceptual provisions of resource saving management at the enterprises of railway transport are formed. The principles of resource saving management are systematized in the following directions: general, functional, specific. The object and subject, the purposes and tasks of management of resource saving at the enterprises of railway branch are found out. The tools of resource saving management at the enterprises of railway transport are substantiated.

Keywords: resource saving, concept, management, principles, enterprises, railway transport.

Постановка проблеми. Залізничний транспорт є провідним в транспортному комплексі країни, він забезпечує потреби народно-господарського комплексу і населення в перевезеннях. У той же час, залізничний транспорт є ресурсомісткою і, особливо, енергоємною галуззю. Тенденції ресурсоспоживання на залізничному транспорті засвідчують про зростання обсягів використання природних ресурсів в господарському обороті, збільшенні витрат на ресурси та зниженні якості ресурсів. Складна ситуація в економіці України та залізничній галузі зокрема зумовлює не тільки доцільність, але і необхідність переорієнтації на ресурсозберігаючий тип відтворення, який вимагає підвищення ефективності використання всіх без винятку видів ресурсів: матеріальних, енергетичних, техніко-технологічних, фінансових, інформаційних, трудових, інтелектуальних. Враховуючи сучасні тенденції інтенсифікації використання ресурсів та потреби в забезпеченні сталого розвитку підприємств залізничного транспорту актуалізуються питання

управління ресурсозбереженням, як важливої умови підвищення ефективності їх діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретико-методичні основи ресурсозбереження на рівні підприємств розроблені в наукових працях таких вчених, В.Л. Дикань, О.Г. Дейнека, Л.О. Позднякова, І.Д. Михайлов [8], Н.І. Верхоглядова, О.Б. Письмена [2], М.І. Иванов, А.В. Бреславцев, Л.Г. Хижняк [3], І.Я. Іпполітова [3], М.І. Конищева, Р.І. Балашова [5], Л.Г. Мельник, І.М. Сотник, О.Ю. Чигрин [7], у тому числі окремі аспекти ресурсозбереження на залізничному транспорті розкривають в своїх працях такі вчені як Ю.Т. Боровик, Ю.В. Слагін [1], Ю.О. Крихітіна [6], І.В. Токмакова [11] та інші. Однак питання управління ресурсозбереженням на підприємствах залізничного транспорту не достатньо висвітлені та потребують подальших досліджень.

Постановка завдання. Метою дослідження є аналіз та узагальнення теоретичного досвіду щодо сутнісно-змістовної характеристики поняття «ресурс-

созбереження» та формування концептуальних положень управління ресурсозбереженням на підприємствах залізничного транспорту.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ресурсозбереження є найважливішою проблемою сучасності. Вона існує давно, але з плином часу її значимість все більше зростає. Обмеженість ресурсів, доступність і можливість їх використання все частіше мають вирішальну роль для економіки, і підприємств залізничного транспорту зокрема.

Питання раціонального використання ресурсів стали предметом неокласичної, інституціональної і неінституціональної економічної теорії, завдяки чому були розроблені сучасні підходи та інструменти ресурсокористування на різних рівнях економіки, в той же час глобальна екологічна криза стала основою формування нової теорії – сталого розвитку, в якій ресурсозбереженню відводиться центральна роль, як механізму забезпечення умов і можливостей для розвитку наступних поколінь. Ці теорії сьогодні є базисом для ресурсозбереження в сучасній економіці, в тому числі на рівні господарюючих суб'єктів, серед яких і підприємства залізничного транспорту.

Для визначення концептуальних положень ресурсозбереження на залізничному транспорті звернемося до сутності-змістовної характеристики даної економічної категорії. Еволюція підходів до розуміння ресурсозбереження вказує на існування двох основних напрямків в залежності від об'єкта та предмета (заходів, методів-інструментів, процесів): перший – вузький, коли вчені зосереджуються на окремих об'єктах та аспектах діяльності; другий – широкий, що пов'язує в систему та розглядає комплексно об'єкт, а також предмет ресурсозбереження, і є відображенням сучасних поглядів вчених.

Необхідно відзначити, що і в сучасній науковій літературі існує ряд різних підходів до трактування сутності ресурсозбереження на рівні суб'єктів господарювання, які можна поєднати в діяльнісно-інструментальний, функціональний, процесний, результативний та системно-комплексний напрямки (таблиця 1).

В працях вчених поширення набув діялісно-інструментальний підхід до тлумачення поняття «ресурсозбереження», у визначеннях цього напрямку зміст наукової категорії «ресурсозбереження» висвітлюється, перш за все, шляхом подання переліку напрямів діяльності, що його забезпечують. Як було зазначено вище окремі вчені розглядають ці напрямки вузько, виділяючи заходи з економії ресурсів, впровадження ресурсозберігаючих технологій і т.д. Інші підходять до даного питання ширше і включають до складу ресурсозберігаючої діяльності такі взаємопов'язані і взаємозалежні складові, як: виробничо-технічна, організаційно-економічна, правова, освітня (інформаційна), маркетингова (комерційна), науково-дослідна, соціальна, екологічна. Необхідно констатувати, що розгляд вченими ресурсозбереження як комплексу заходів, по всій видимості, має на меті підкреслити його практичну спрямованість. На сучасному етапу господарювання ресурсозбереження трактується, в першу чергу, як спосіб, метод господарювання за якого раціональне використання усіх ресурсів підприємства обов'язково супроводжується не тільки використанням природно-ресурсного потенціалу, а й впровадженням ресурсозберігаючих технологій та прийняттям ефективних управлінських рішень.

Другий підхід до трактування терміна «ресурсозбереження» полягає в отождненні його з функціями, які реалізуються в процесі управління ресурсозбереженням. Функціональний блок повинен включати наступні основні підсистеми: планування ресурсозбереження; організації та регулювання ресурсозберігаючої діяльності; контролю, обліку та аналізу результатів роботи щодо ресурсозбереження; стимулювання ресурсозбереження. Нормативно-правовою основою системи ресурсозбереження можуть бути стандарти, які чітко визначають послідовність проведення ресурсозберігаючих заходів, а також регламентують права та обов'язки виконавців, що беруть участь в реалізації даних заходів.

Серед способів тлумачення поняття «ресурсозбереження», існуючих в сучасній науковій літера-

Таблиця 1

Характеристика сучасних підходів до визначення поняття «ресурсозбереження»

Підхід	Представники	Визначення
1	2	3
Діялісно-інструментальний	А. Скоков, О. Оксанич, О. Харломова, В. Чапек	уособлює всю сукупність дій різних суб'єктів економіки з постійного покращення використання виробничих ресурсів, а також дії щодо налагодження економічного механізму функціонування сфери ресурсозбереження, яка включає організацію єдиної системи ресурсозбереження, управління нею, фінансування, стимулювання тощо
Функціональний підхід	Н. Конишева, Н. Кушнірович, В. Гриньова, М. Моїсеїв	ґрунтується на визначенні функцій управління ресурсозбереженням, що реалізуються через елементи управлінського циклу: визначення мети управління ресурсозбереженням підприємства, планування рівня ресурсозбереження, організація управління ресурсозбереженням, мотивація, координація, оцінка і аналіз та моніторинг ресурсозбереження
Процесний	Р. Балашова, М. Беседін, Й. Завадський, Ю. Кузнецов	передбачає розгляд ресурсозбереження як процесу, що складається із таких взаємозалежних фаз: виявлення проблеми щодо ресурсозбереження на підприємстві; розробка варіантів вирішення проблеми; ухвалення рішення як визначення мети й програми дій щодо ресурсозбереження; організація виконання цього рішення; збір й обробка інформації щодо виконання рішення з управління ресурсозбереженням (у тому числі контроль й облік) для наступного ухвалення рішення
Результативний	О. Невелєв, С. Дорогунцов, О. Веклич, Л. Ліпич	розгляд організації управління як формування системи цілей та їх реалізації. Формування системи цілей передбачає визначення головної мети та її декомпозицію на більш дрібні цілі та завдання, розташовані за їх пріоритетністю. Реалізація цілей передбачає визначення шляхів вирішення завдань, розробку програми досягнення мети, виконання заходів, спрямованих на реалізацію цілей
Системно-комплексний	Р. Акофф, І. Сотник, С. Половникова	передбачає виділення процесу ресурсозбереження як самостійного об'єкту управління і визначення складу конкретних функцій, що реалізуються відповідними ланками щодо його забезпечення. Комплексний характер цієї системи означає те, що в ній повинна розроблятися і проводитися сукупність науково-технічних, економічних, організаційних і соціальних заходів, що впливають на показники раціонального використання ресурсного потенціалу

Джерело: складено на основі джерел [2; 3; 4; 9; 10]

турі, значного поширення набули трактування, які передбачають більшу конкретизацію ознак процесу ресурсозбереження, що є поєднанням і подальшим поглиблення діяльнісно-інструментального та функціонального підходів. Зокрема, метод може розглядатися як певним чином упорядкована діяльність, а остання – як процес творчого перетворення природи, реалізований людиною. При цьому управління даним процесом включає традиційні функції, так як аналіз і планування, організацію і мотивацію, оцінку і контроль.

Здатність ресурсозбереження забезпечити отримання ефектів для підприємств відбивається в результативних підходах. Загалом виділяють такі ефекти від ресурсозбереження [7]: економічний – збільшення обсягів виробництва та підвищення рівня прибутковості, рентабельності і надійності продукції, підвищення конкурентоспроможності підприємства тощо; економіко-соціальний – скорочення витрат на виплату соціальної допомоги працівникам за рахунок зменшення нещасних випадків, травматизму, професійних захворювань та у зв'язку з передчасним виходом на пенсію, підвищення продуктивності праці внаслідок підвищення автоматизації, вдосконалення технології виробництва, покращення умов праці; економіко-екологічний – зменшення шкідливих викидів у атмосферу за рахунок покращеної технології; зменшення відходів.

Узагальнюючим слід визначити системно-комплексний підхід, який ґрунтується на тому, що термін «ресурсозбереження» є досить складним та охоплює багато взаємопов'язаних елементів (мету, об'єкт і суб'єкт, напрямки, інструменти і т.д.) та комплексний характер через наявність сукупності цілей і завдань та заходів й інструментів, використання яких під впливом управлінських дій дозволяє отримати позитивних результатів. Зважаючи на багатогранність ресурсозберігаючої діяльності, різноманіття факторів, що визначають результативність цієї діяльності, численність перетинів функціональних зв'язків між ланками, що забезпечують ресурсозбереження, можна виділити наступні його аспекти. По-перше, економія і раціональне використання ресурсів розуміється як важливий і обов'язковий елемент стратегії і тактики господарювання. В даному випадку можна говорити про сукупність вимог, складових режиму економії. Ці вимоги повинні бути враховані в процесі розвитку системи планування, ціноутворення, фінансово-кредитного механізму, матеріально-технічного забезпечення і збуту. По-друге, ресурсозбереження виступає в якості самостійного напрямку наукової та практичної діяльності, що охоплює процеси забезпечення якості та ефективності.

Найбільш ґрунтовне визначення поняття ресурсозбереження в рамках системно-комплексного підходу надає І. Сотник [10], яка розуміє під ресурсозбереженням наукову, виробничу, організаційну, комерційну, інформаційну та іншу діяльність, спрямовану на забезпечення мінімальної витрати речовини й енергії на всіх стадіях життєвого циклу в розрахунку на одиницю кінцевого продукту, виходячи з існуючого рівня розвитку техніки і технології і з найменшим впливом на людину і природні системи.

Проаналізувавши підходи щодо сутності ресурсозбереження, можна зробити висновок, що ресурсозбереження на підприємствах залізничного транспорту є прогресивним напрямком використання і відтворення природно-ресурсного потенціалу, що реалізується під впливом управлінських дій і за допомогою комплексу інструментів та відповідного

організаційно-ресурсного забезпечення, в результаті чого забезпечується досягнення позитивних екологічних і соціально-економічних ефектів.

У концепції управління ресурсозбереженням початковим є визначення об'єкта, стосовно чого на сьогоднішній день немає узгодженої думки вчених. Їх погляди різняться в межах від окремих видів природних ресурсів, ресурсів підприємства до його економічного потенціалу. Орієнтуючись на структуру останнього в якості об'єкта ресурсозбереження на залізничному транспорті будемо розглядати систему ресурсів і процесів їх організації та залучення в виробничо-експлуатаційну діяльність як елемента навколишнього середовища. Суб'єктами управління ресурсозбереженням на залізничному транспорті є керівники різних рівнів та фахівці спеціальних екологічних підрозділів.

Загальні положення концепції управління ресурсозбереженням наведені на рисунку 1.

В основі побудови ефективної системи управління ресурсозбереженням лежить система принципів, що має включати загальні, функціональні і специфічні принципи. До загальних принципів управління ресурсозбереженням на залізничному транспорті слід віднести: науковість, комплексність, результативність, системність, достатність інформації, регулярність, вимірюваність результатів, гнучкість, розподіл відповідальності. Функціональні принципи включають: планування, організацію, контроль і мотивацію. До специфічних принципів слід віднести: 1) інтеграцію з іншими областями роботи – процес ресурсозбереження повинен бути ґрунтовно узгоджений з іншими тенденціями управління, зокрема з фінансовим менеджментом, управлінням персоналом і т.д.; 2) інноваційність – врахування досягнутих результатів технологічного прогресу і їх адаптація з метою швидкого використання інноваційних розробок; 3) стратегічна орієнтація – постановка як тактичних, так і довгострокових цілей в сфері ресурсозбереження і використання методів стратегічного управління; 4) відповідність – узгодженість зі стратегічними цілями і напрямками діяльності залізничного транспорту; 5) відкритість – система має керуватися принципом «зсередини-назовні», тобто впроваджувати та стимулювати ресурсозбереження не лише на підприємствах залізничної галузі, а також в найближчому зовнішньому середовищі.

Процес управління ресурсозбереженням пов'язаний з реалізацією певного комплексу загальних управлінських функцій, серед яких необхідність оцінки існуючого стану, розробки планів щодо впровадження ресурсозбереження, проведення робіт з організації та мотивації заходів, а також виконання робіт з моніторингу.

Для реалізації процесу управління ресурсозбереженням на залізничному транспорті доцільно використовувати наступні групи методів.

Організаційно-розпорядчі методи, що дозволяють безпосередньо впливати на керований об'єкт і підвищувати ефективність функціонування всієї системи за рахунок кращої організації управління. Покращення організації управління може бути досягнуто шляхом встановлення правил, обов'язкових для виконання і визначають зміст і порядок організаційної діяльності. Стосовно до ресурсозбереження повинна дотримуватися відповідність нормам, положенням та вимогам у сфері ресурсозбереження.

Інженерно-технологічні методи, які безпосередньо впливають на керований об'єкт – використання науково-технічного прогресу в цілях ресурсозбереження

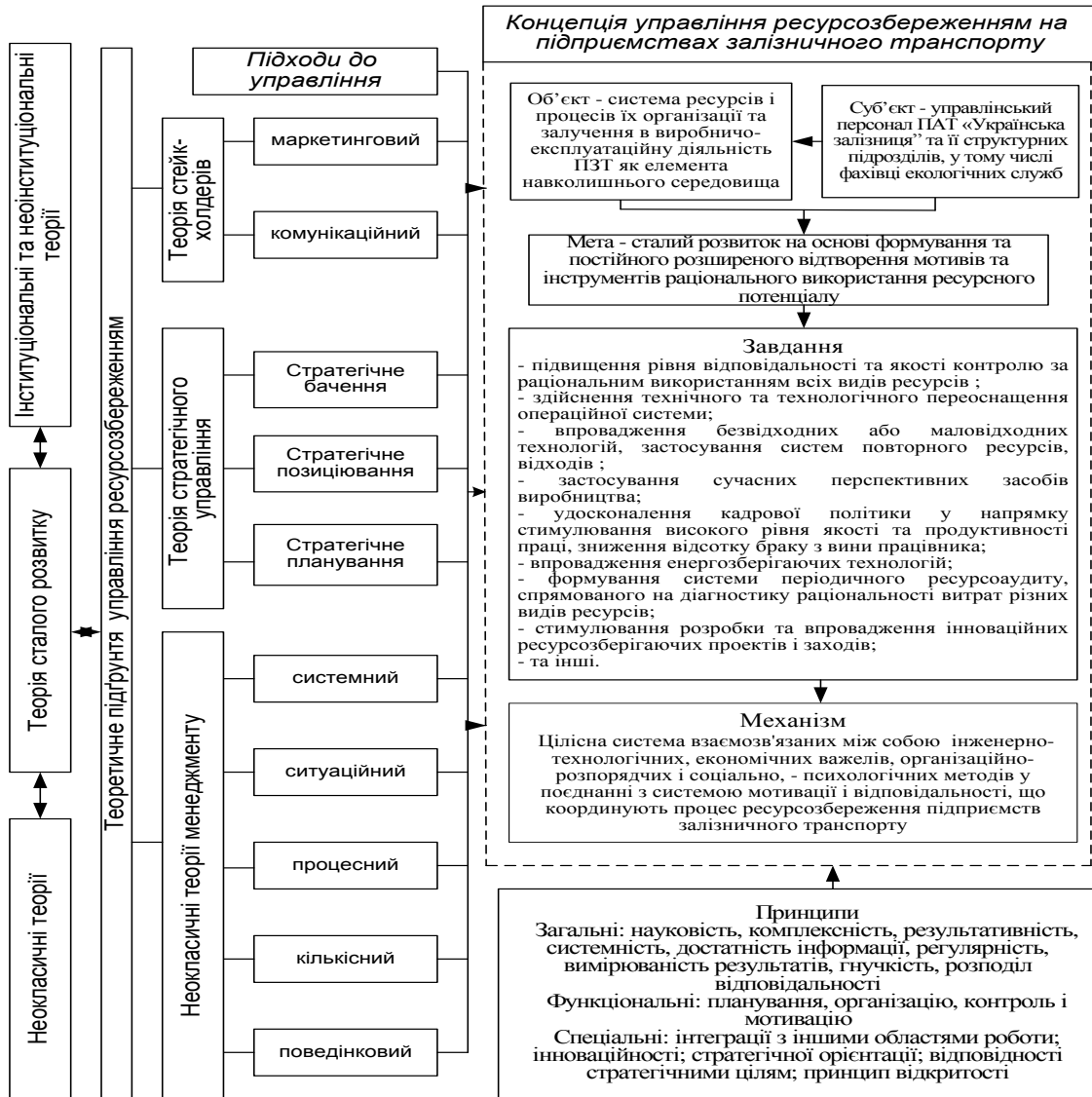

Рис. 1. Концептуальні положення управління ресурсозбереженням на підприємствах залізничного транспорту

(застосування прогресивних технологій, методів наукової організації праці, механізація і автоматизація виробництва та інше). Можливість використання даних методів залежить від технічного оснащення, можливостей техніки і технології, а також відповідності вимогам екології і безпеки.

Економічні – методи непрямого впливу, що представляють собою сукупність прийомів і способів впливу на виконавців за допомогою конкретного порівняння витрат і результатів по коштах матеріального стимулювання, запровадження системи штрафів, санкцій і т. д. При використанні даних методів необхідно забезпечити їх відповідність економічним законам і нормативам по ресурсозбереженню.

Соціально-психологічні методи включають проведення навчання персоналу у сфері раціонального використання ресурсів, формування організаційної культури, створення гуртків якості і т. д. Крім того, соціально-психологічні методи можуть частково відображати економічні методи в частині застосування системи стимулювання працівників. Застосування цієї групи методів має відповідати морально-етичним нормам і правилам.

Формування мотивів ресурсозбереження, тобто внутрішніх спонукальних сил, є відправним пунктом забезпечення ефективної реалізації заходів ресурсозбереження. Мотиви ресурсозбереження поділяють на раціональні (економічні вигоди, які полягають у можливості отримати додаткові доходи від впровадження ресурсозберігаючих заходів), емоційні та моральні (досягнення соціальної справедливості шляхом кращого використання ресурсів, збереження й підвищення якості навколишнього середовища та ін.).

Висновки з проведеного дослідження. Проведене дослідження теоретичного базису і основних підходів до розкриття сутнісно-змістовної характеристики поняття «ресурсозбереження» дозволило визначити його ключові складові на залізничному транспорті. Зроблено висновок, що під ресурсозбереженням на підприємствах залізничного транспорту слід розуміти прогресивний напрямок використання і відтворення природно-ресурсного потенціалу, що реалізується під впливом управлінських дій і за допомогою комплексу інструментів та відповідного організаційно-ресурсного забезпечення, в результаті чого забезпечується досягнення позитивних екологічних

і соціально-економічних ефектів. Визначено концептуальні положення управління ресурсозбереженням на підприємствах залізничної галузі, у тому числі розкрито принципи, об'єкт, суб'єкт, інструментарій, що в сукупності є базисом впровадження системи управління ресурсозбереженням і головним кроком в підвищенні ефективності та конкурентоспроможності діяльності підприємств залізничної галузі.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Боровик Ю.Т. Енергозбереження та енергоефективність як фактори підвищення конкурентоспроможності підприємств залізничного транспорту / Ю.Т. Боровик, Ю.В. Єлагін // Вісник економіки транспорту і промисловості. 2018. № 61. С. 103–110.
2. Верхоглядова Н.І. Підходи до управління ресурсозбереженням в уранодобувній галузі / Н.І. Верхоглядова, О.Б. Письменна // Бізнес Інформ. 2015. № 8. С. 113–118.
3. Иванов Н.И. Ресурсосбережение промышленных предприятий / Н.И. Иванов, А.В. Бреславцев, Л.Г. Хижняк. Д.: ИЭН, 1999. 355 с.
4. Іпполітова І.Я. Формування стратегії ресурсозбереження на підприємстві / І.Я. Іпполітова // Фінансові послуги: проблеми теорії та практики : монографія. Х.: Видавництво «Лідер», 2016. С. 33–47.
5. Конищева Н.И. Управление ресурсосбережением на предприятиях новых форм хозяйствования / Н.И. Конищева, Р.И. Балашова // Современные проблемы управления экономикой : Сб. науч. трудов. Донецк : ИЭП НАН Украины, 1994. С. 133–144.
6. Крихтіна Ю.О. Розробка економічного механізму ефективності ресурсозбереження на підприємствах транспорту (методичний підхід): автореф. дис... канд. екон. наук: 08.00.04 / Ю.О. Крихтіна; Укр. держ. акад. залізн. трансп. – Х., 2009. 20 с.
7. Мельник Л.Г. Економіка природних ресурсів: навч. посіб. для студентів ВНЗ / Л.Г. Мельник, І.М. Сотник, О.Ю. Чигрин. Суми, 2010. С. 162–177.
8. Основы экологии и природопользования: учебное пособие / В.Л. Дикань, А.Г. Дейнека, Л.А. Позднякова, И.Д. Михайлов и др. Харьков: ООО «Олант», 2002. 384 с.
9. Розміщення продуктивних сил України: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. / С.І. Дорогунцов, Ю.І. Пітюренко, Я.Б. Олійник та ін. К.: КНЕУ, 2000. 364 с.
10. Сотник І.М. Еколого-економічні механізми мотивації ресурсозбереження: монографія / І.М. Сотник. Суми : ВВП «Мрія» ТОВ, 2008. 230 с.
11. Токмакова І.В. Ресурсний потенціал підприємств залізничного транспорту як базис стійкого зростання / І.В. Токмакова // Вісник економіки транспорту і промисловості. 2014. № 45. С. 123–126.

Panchenko N.G.

*Candidate of Economic Sciences,
Associate Professor of Economics and Management
of Industrial and Commercial Business
Ukrainian State University of Railway Transport*

CONCEPTUAL PROVISIONS OF RESOURCE-SAVING MANAGEMENT AT ENTERPRISES OF RAILWAY TRANSPORT

The article investigates the theoretical basis of resource saving and evolutionary progress in the disclosure of the content this scientific category. It is determined that the issues of rational use resources have become the subject of neoclassical, institutional and neoinstitutional economic theory, thanks to which modern approaches and tools of resource use at different levels of the economy have been developed, and the global environmental crisis has become the main formation a new theory – sustainable development, in which resource conservation plays a Central role as a mechanism to ensure conditions and opportunities for the development of future generations.

The modern approaches the definition of the essential-content characteristics of the concept "resource saving", namely the activity-instrumental, functional, process, effective and system-complex directions are analyzed. The latter has a generalizing character, and is based on the fact that the term "resource saving" is quite complex and covers many interrelated elements of the system (purpose, object and subject, directions, tools, etc.), which are complex in content for the presence of a set goals and objectives and activities and tools, the use of which under the influence of management actions allows to obtain positive results.

It is concluded that resource saving at the enterprises of railway transport is a progressive direction of use and reproduction natural resource potential, which is implemented under the influence of management actions and with the help of a set tools and appropriate organizational and resource support, resulting in the achievement of positive environmental and socio-economic effects.

The conceptual provisions of resource saving management at the enterprises of the railway industry are defined. A set principles of an effective resource management system, including general, functional and specific principles. Specific principles include: integration with other areas of work; innovation; strategic orientation; compliance openness.

The purpose of the resource-saving management at enterprises of railway transport defined sustainable development on the basis formation of continuous and extended reproduction of the motives and tools for sustainable use of the resource potential revealed the object, the subject and the process resource-saving management at enterprises of railway industry. The latter is associated with the implementation of a certain set management functions, in general, the need to assess the existing state, the development of plans for the implementation of resource saving, work on the organization and motivation of activities, as well as the implementation of monitoring works. To implement the process of resource management in rail transport it is proposed to use the following groups of instruments: administrative, economic, socio-psychological engineering technology. It is concluded that the effectiveness of the resource management system is an important factor in improving the efficiency and competitiveness of the railway industry.